

Sygn. akt VI Ga 244/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki (spr)

Sędziowie: SO Renata Bober

SO Anna Harmata

Protokolant: Barbara Ćwiok

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2016 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: A. K.

przeciwko: Hucie (...) S.A. w S.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego w T. V Wydziału Gospodarczego z dnia 23 marca 2016 r.,
sygn. akt V GC 265/15

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

I. zasądza od pozwanego Huty (...) SA w S. na rzecz powódki A. K. kwotę 24.600,00 zł (dwadzieścia cztery tysiące sześćset złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie od dnia 21.11.2014 r. do dnia zapłaty.

II. oddala powództwo w pozostałej części,

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.230,00 zł (jeden tysiąc dwieście trzydzieści złotych) tytułem kosztów postępowania.

2. oddala apelację w pozostałej części,

3. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.230,00 zł ((jeden tysiąc dwieście trzydzieści złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Renata Bober SSO Andrzej Borucki SSO Anna Harmata

Sygn. akt VI Ga 244/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 24 listopada 2016 r.

Powódka A. K. prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Produkcyjny – (...) w B., domagała się zasądzenia od pozwanego Huty (...) S.A. w S. kwoty 49.200 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu. Ponadto domagała się zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych.

Uzasadniając pozew podała, że pozwany co najmniej w okresie od 1 maja 2012r. do 31 sierpnia 2012r. posiadał piec stanowiący jej własność i bezumownie z niego korzystał. Pozwany czerpał z tego wymierne pożytki, albowiem produkował elementy metalowe na cele produkcji zbrojeniowej. Powódka wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 49. 200 zł, z tytułu bezumownego korzystania z pieca, tj. kwoty 12. 300 zł za każdy miesiąc, w tym kwotę czynszu miesięcznego w wysokości 6. 150 zł i kwotę pożytków w wysokości 6. 150 zł jakie powódka uzyskałaby, gdyby na podstawie formalnej umowy dzierżawy wydzierżawiła piec pozwanemu.

Po wydaniu przez Sąd nakazu zapłaty, pozwany złożył sprzeciw, w którym wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki kosztów procesu.

Zarzucił, że powódka nie wykazała tytułu prawnego do pieca, ujawniając się jako jego właściciel dopiero w roku 2013 i kierując w tym czasie do niego roszczenia finansowe. Dalej podniósł, że ze spornego pieca we wskazanym przez powódkę okresie nie korzystał. Pozwany zarzucił również, że gdyby nawet przyjąć, że żądanie zasądzenia na rzecz powódki wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z pieca jest zasadne, to według niego, powódka nie udowodniła zasadności obciążenia go kwotą 12. 300 zł brutto za każdy miesiąc tytułem czynszu i pożytków, albowiem założenia przyjęte przez nią są dowolne i niczym nie poparte. Ponadto ustalenia, na jakie powołuje się powódka w pozwie nie dotyczą jej i pozwanego, jako stron stosunku zobowiązaniowego, czy jako stron procesowych .

W trakcie postępowania Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 1 marca 2004r. Firma (...) S.A. w D. sprzedała A. K. właścicielce Zakładu Produkcyjny – (...) w B. przedmiot sporu, na podstawie faktury VAT nr (...) wystawionej na kwotę 12.000 zł brutto za maszynę odlewniczą (kwota 6000 zł brutto) i piec plazmowy (kwota 6000 zł). Pomysł na wykorzystanie pieca miał ojciec A. K. – Prezes zarządu Instytutu (...) Sp. z o.o. w B. J. K.. Wiedział on nie tylko jak wykorzystać piec, ale również jak go zmodernizować.

W dniu 10 listopada 2006r. Instytut (...) Sp. z o.o. w B. – reprezentowany przez J. K. (zwana dalej: spółka (...)) i (...) Zakład Zespołów (...) Sp. z o.o. w S. (zwana dalej: spółka (...)) podpisali umowę dzierżawy nr (...).

Zgodnie z treścią w/w umowy Spółka (...) oddała w dzierżawę Spółce (...) piec do azotowania plazmowego typ (...) nr fabryczny (...) stanowiący jej własność, a Spółka (...) zobowiązała płać Spółce (...) wynagrodzenie w postaci czynszu dzierżawnego w wysokości 5.000 zł netto miesięcznie oraz część efektów ekonomicznych w postaci obniżki kosztów azotowania, w związku z przeniesieniem usługi azotowania na teren Spółki ze S..

W załączniku nr 1, zmienionym następnie aneksem nr (...) do w/w umowy, strony wskazały sposób ustalania podziału efektów obniżki kosztów wynikających z przeniesienia usługi azotowania na teren Spółki (...). Wpis w umowie dzierżawy pieca zawartej pomiędzy spółkami (...) iż właścicielem pieca jest Spółka (...), był omyłkowy. Projekt umowy sporządził prawnik i reprezentujący wówczas Spółkę (...) nie zauważył omyłki. A. K. nie sprzeciwiała się umowie dzierżawy pieca zawartej pomiędzy tymi Spółkami. Natomiast, dla usunięcia wątpliwości związanych z prawem własności do pieca i dla celów finansowych, A. K. podpisała w dniu 1 kwietnia 2007r. ze Spółką (...) umowę dzierżawy pieca do azotowania, zgodnie z którą, jako właściciel pieca oddała go Spółce (...) w dzierżawę za 2. 000 zł miesięcznie, z możliwością jego poddzierżawy.

Postanowieniem z dnia 31 grudnia 2010r. Sąd Rejonowy w T. Wydział V Gospodarczy Sekcja Upadłościowa ogłosił upadłość (...) spółki (...) i wyznaczył syndyka masy upadłości w osobie A. P..

W toku postępowania upadłościowego syndyk (...) i Spółka (...) toczyły spory sądowe co do wynagrodzenia za korzystanie z pieca. Ostatecznie podpisali ugodę w sprawie toczącej się pod sygn. V GC 1120/12/S przed Sądem Rejonowym w K. Natomiast w sprawach sygn. V GC 1150/13/S i V GC 228/13/S, przeciwko syndykowi przed Sądem Rejonowym w K. zapadły wyroki sądowe. Przed zakończeniem postępowania upadłościowego, za zgodą sędziego –

komisarza, syndyk zawarł ugodę sądową ze Spółką (...) w sprawie sygn. IX GC 886/12, toczącej się przed Sądem Okręgowym w K..

Pismem z dnia 31 stycznia 2012r. syndyk masy upadłości (...) wypowiedział spółce (...) umowę dzierżawy pieca. Strony obowiązywał trzymiesięczny okres wypowiedzenia, a zatem umowa ulegała rozwiązaniu z końcem kwietnia 2012r.

Syndyk masy upadłości (...) kilkakrotnie wzywał Spółkę (...) do odebrania pieca, wiedząc że nie wchodzi w skład masy, ale Spółka ta nie reagowała. W toku postępowania upadłościowego (...), syndyk podpisał w dniu 31 maja 2011r. z Hutą (...) S.A. w S. umowę dzierżawy przedsiębiorstwa (...). Syndyk nie wydzierżawił jednak (...) S.A. pieca, albowiem nie wchodził on w skład masy upadłości (...).

W dniu 12 listopada 2013r. syndyk masy upadłości (...) sprzedał przedsiębiorstwo (...) spółce (...). Syndyk nie sprzedał nabywcy przedsiębiorstwa pieca, bo nie wszedł on do masy upadłości.

Niedługo po tym jak rozwiązaniu uległa umowa dzierżawy pieca zawarta pomiędzy spółkami (...), A. K. wypowiedziała spółce (...) umowę dzierżawy pieca.

W sierpniu 2012r. Spółka (...) reprezentowana przez J. K. prowadziła rozmowy z (...) S.A., na temat wydzierżawienia pieca do azotowania. Spółka (...) S.A. chciała wydzierżawić piec od Spółki (...) na korzystnych warunkach, na krótki okres czasu, w związku z planowaną sprzedażą całości przedsiębiorstwa (...). Na spotkaniu tym głównym tematem rozmów pomiędzy przedstawicielami obydwu Spółek były jednak negocjacje w sprawie spłaty przez Spółkę (...) zadłużenia wobec Spółki (...) S.A. Od lipca do sierpnia 2012r. Spółki (...) prowadziły także korespondencję w sprawie zawarcia umowy dzierżawy pieca zlokalizowanego wówczas w przedsiębiorstwie (...). Spółka (...) S.A. proponowała Spółce (...) czynsz dzierżawny na kwotę 5. 000 zł miesięczne płatny w terminie 14 dni po upływie każdego miesiąca, po otrzymaniu faktury VAT.

O tych prowadzonych rozmowach i korespondencji pomiędzy Spółkami (...) wiedziała A. K. i nie sprzeciwiała się im, choć w tym czasie Spółka (...) nie dzierżawiła już od A. K. pieca. Według stanu na dzień 17 listopada 2014r. Spółka (...) nie uregulowała zadłużenia wobec Spółki (...), pomimo prowadzonej egzekucji komorniczej. Począwszy od września 2012r. piec, stanowiący własność A. K., był w posiadaniu Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) ((...)).

A. K. podpisała ze spółką (...) umowę dzierżawy pieca, zobowiązując się w umowie do nie ujawniania jej zapisów, w tym dotyczących wysokości czynszu dzierżawnego płaconego przez w/wSpółkę.

Powódka w piśmie z dnia 30 czerwca 2014r., skierowanym do (...) S.A. oświadczyła, że jest właścicielem pieca plazmowego do azotowania typ (...) nr fabryczny (...) na podstawie faktury VAT nr (...) z dnia 1 marca 2004r., a Spółka (...), na podstawie umowy dzierżawy zawartej z nią w dniu 01 kwietnia 2007r., miała prawo poddzierżawiać piec do azotowania.

W piśmie z dnia 22 lipca 2014r., stanowiącym odpowiedź na wezwanie do zapłaty za bezumowne korzystanie z pieca i zwrot pożytków, (...) S.A. poinformował A. K., że jej roszczenie jest niezasadne i zarzucił, że nie wykazała ona prawa własności do pieca. Ponadto od roku 2012 piec jest w posiadaniu spółki (...) ((...)), początkowo dzierżawcy, a następnie właściciela, przedsiębiorstwa stanowiącego poprzednio własność (...). (...) S.A. przyznał w tym piśmie skierowanym do powódki, że w przeszłości korzystał z pieca na podstawie umowy dzierżawy przedsiębiorstwa (...) – Zakład Zespołów (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej, zawartej w dniu 31 maja 2011r. z syndykiem masy upadłości (...) i płacił z tego tytułu czynsz dzierżawny na rzecz tego syndyka. Dlatego, jego zdaniem, nie ma mowy o tym, aby korzystał z pieca bez tytułu prawnego.

W piśmie skierowanym do A. K. dnia 8 września 2014r. (...) S.A. zarzucił dodatkowo, że za właściciela pieca, jeszcze do roku 2013r., podawała się Spółka (...), składając na potwierdzenie tego faktu liczne pisemne oświadczenia wobec (...) S.A.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 23 marca 2016 r. oddalił powództwo (pkt. I) i zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 2.417 zł tytułem kosztów postępowania (pkt II).

Uzasadniając wyrok Sąd stwierdził, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Przypomniawszy, iż w procesie powódka domagała się od pozwanego zasądzenia kwoty 49. 200 zł tytułem bezumownego korzystania z pieca, stanowiącego jej własność, w okresie od maja - do końca sierpnia 2012r., a więc z kwotą miesięcznego wynagrodzenia w wysokości 12. 300 zł brutto.

Pozwany zarzucał natomiast, że powódka nie wykazała

- tytułu prawnego do pieca,
- aby w spornym okresie pozwany korzystał z pieca,
- wysokości wynagrodzenia żądanego pozwem, w razie uznania przez Sąd, że roszczenie powoda jest zasadne.

W procesie powódka wykazała, że piec do azotowania plazmowego typu (...) nr fabryczny (...) jest jej własnością. Fakt ten potwierdza przede wszystkim faktura VAT nr (...) wystawiona w dniu 1 marca 2004r. przez Firmę (...) S.A. w D., która sprzedawała powódce piec. Na fakturze widnieje oznaczenie firmy powódki Zakład Produkcyjny - (...) - (...), a także jej indywidualny nr NIP (...). W trakcie sporu powódka wskazała, że nigdy nie przenosiła własności pieca na inne osoby, czy podmioty. Przyznała natomiast, że wydzierżawiła piec Spółce (...), a ta z kolei wydzierżawiła piec Spółce (...), do czego miała prawo, zgodnie z zawartą z nią umową dzierżawy pieca. Spółka (...) wydzierżawiła piec Spółce (...), co przyznał w procesie świadek A. P.. Obecnie piec, jak ustalono w procesie, dzierżawi od powoda Spółka (...) ((...)). Zdaniem Sądu, wystąpieniu przez powódkę przeciwko pozwanemu z żądaniem zapłaty związanym z faktem bezumownego korzystania z pieca nie sprzeciwiała się podnoszona w procesie przez pozwanego okoliczność związana z faktem dzierżawienia przez niego od Spółki (...) jej przedsiębiorstwa, na podstawie umowy dzierżawy zawartej dnia 31 maja 2011r. z syndykiem masy upadłości (...) i płacenia z tego tytułu przez pozwanego syndykowi czynszu dzierżawnego. Powódka swoje roszczenie skierowane przeciwko pozwanemu wywodzi bowiem z faktu bezumownego korzystania z pieca, stanowiącego jej własność. Dzierżawa przez pozwanego przedsiębiorstwa Spółki (...), a więc korzystania ze wszystkich składników znajdujących się w jej posiadaniu, na zasadność żądania powódki wpływu żadnego nie ma. Syndyk masy upadłości (...) w ramach powyższej umowy z roku 2011r., nie wydzierżawił pozwanemu pieca, bo nie był on składnikiem masy upadłości i syndyk nie miał prawa dysponowania nim. Pozwany jednak dzierżawiąc od syndyka przedsiębiorstwo upadłego korzystał z pieca, który znajdował się na terenie tego przedsiębiorstwa. Spółka (...), pomimo kilkukrotnych wezwań syndyka masy upadłości (...) nie odbierała go. O powyższym świadczy treść notatki sporządzonej ze spotkania Spółek (...)A. w sierpniu 2012r., na którym omawiano nie tylko kwestię zadłużenia Spółki (...) wobec (...) S.A., ale także poruszano kwestię dalszego użytkowania pieca przez pozwanego, do czasu sprzedaży przedsiębiorstwa (...). Wynika to także z treści korespondencji prowadzonej pomiędzy obiema Spółkami w lipcu i sierpniu 2012r. na temat umowy dzierżawy pieca, ale również z treści pisma z dnia 22 lipca 2014r., skierowanego przez pozwanego do powódki, w którym pozwany przyznaje, że w przeszłości korzystał z pieca na podstawie umowy dzierżawy przedsiębiorstwa (...), zawartej w dniu 31 maja 2011r. z syndykiem masy upadłości i płacił z tego tytułu czynsz dzierżawny na rzecz syndyka . Powyższe oznacza więc, że pozwany w okresie od maja 2012r. do końca sierpnia 2012r. korzystał z pieca, który znajdował się na terenie wydzierżawionego przez niego przedsiębiorstwa (...).

Dopiero od miesiąca września 2012r. pozwany z pieca już nie korzystał, co wynika z jego pisma skierowanego do Spółki (...) z daty 14 września 2012r. Powódka potwierdziła zresztą w procesie, że piec dzierżawi od niej firma trzecia. Powyższe pozwala zatem w ocenie Sądu przyjąć, że powódka wykazała legitymację czynną w procesie.

Zasadny natomiast – zdaniem Sądu – okazał się zarzut pozwanego odnośnie tego, że powódka nie udowodniła wysokości wynagrodzenia dochodzonego od pozwanego z tytułu bezumownego korzystania z pieca w łącznej kwocie 49. 200 zł, a więc przy przyjęciu kwoty 12. 300 zł brutto za każdy miesiąc.

Powódka wskazywała, że na kwotę 12. 300 zł brutto składają się: kwota czynszu w wysokości 6. 150 zł brutto, jako średnia kwota czynszu możliwa do uzyskania w warunkach rynkowych i kwota proponowana przez samego pozwanego w projektach umowy przesyłanych do akceptacji w roku 2012, a także kwota pożytków w wysokości 6. 150 zł brutto, jakie powódka uzyskałaby, gdyby na podstawie formalnej umowy, wdzierzała piec pozwanemu, przy czym na rozprawie w dniu 3 listopada 2015r. i na ostatniej rozprawie zaznaczyła, że chodzi tylko o połowę pożytków przypadających pozwanemu na korzystanie z pieca.

Zdaniem Sądu, ocena zasadności żądania zasądzenia kwoty we wskazanej przez powódkę wysokości wymagała wiedzy biegłego w tym zakresie. Wniosek w tym zakresie nie został jednak sformułowany przez powódkę, a Sąd nie miał podstaw, aby w tym zakresie działać z urzędu. Zgodnie z regułą wynikającą z art. 6 kc powódka powinna zatem wykazać wiarygodnym dowodem, że kwota miesięcznego czynszu w wysokości 6. 150 zł brutto, jakiej żąda, jest średnią możliwą do uzyskania w warunkach rynkowych, a także, że pozwany korzystając z pieca będącego jej własnością we wskazanym okresie uzyskał pożytki miesięcznie w kwocie 12. 300 zł brutto, z której połowa winna przypadać jej.

Zdaniem Sądu powyższego powódka nie wykazała powołanymi przez siebie dowodami prywatnymi. Konsekwencją tego było oddalenie powództwa jako bezzasadnego. O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc.

Apelację od tego wyroku wniosła powódka, zarzucając Sądowi Rejonowemu :

1. obrazę przepisu art. 6 k.c. poprzez bezpodstawne przyjęcie, iż nie wykazała ona wysokości dochodzonego roszczenia z tytułu wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez pozwaną z pieca do azotowania plazmowego ;

2.obrazę przepisu prawa procesowego, a to art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie całkowicie dowolnej oceny dowodów w postaci :

- pisma pozwanej z dnia 16 lipca 2012r., podpisanego przez zarząd pozwanej projektu umowy dzierżawy pieca (...) z 16.07.2012r. , -pisma pozwanej z dnia 26 sierpnia 2012r. podpisanego przez zarząd projekt umowy dzierżawy pieca nr (...) z 27.08.2012r.

- ugody w aktach sprawy IX GC 886/12 SR dla K. Śródmieścia w K. Wydział V Gospodarczy ;-ugody sądowej z dnia 3.09.2012r. zawartej przed SR dla K. Śródmieścia w K. Wydział V Gospodarczy sygn. Akt V GC 1120/12/S ,

- akt sprawy sądowej SR dla K. Śródmieścia w K. Wydział V Gospodarczy sygn. akt V GC 1120/12/S ;

- prawomocnego wyrok SR dla K. Śródmieścia w K. Wydział V Gospodarczy sygn. akt V GC 1150/13/S z dnia 30.07.2013 r

- akt sprawy sądowej SR dla K. Śródmieścia w K. Wydział V Gospodarczy sygn. Akt V GC 1150/13/S, poprzez całkowite pominięcie tych dowodów w zakresie ustalenia wysokości dochodzonego pozwem roszczenia w zakresie wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z przedmiotowego pieca i bezpodstawne uznanie, iż dowody te nie wykazują wysokości dochodzonego roszczenia, co najmniej do wysokości 5.000 zł netto (6.150,00 zł brutto) za każdy miesiąc bezumownego korzystania z pieca przez pozwaną, podczas gdy dowody z w/w dokumentów stanowią w istocie uznanie długu pozwanej;

3.obrazę przepisów prawa materialnego, a to art. 225 k.c. w zw. z art. 224 § 2 k.c. poprzez ich niezastosowanie pomimo ziszczenia się wszystkich ustawowych przesłanek dochodzonego roszczenia tak co do zasady jak i wysokości i faktyczne uznanie, że w rozważanym stanie faktycznym, pozwana nie była zobowiązana do zapłaty wynagrodzenia na rzecz powódki za bezumowne korzystanie z pieca w kwocie co najmniej 5.000 zł plus VAT za każdy miesiąc bezumownego korzystania z rzeczy, a pozwana zaprzeczając tylko wysokości dochodzonego roszczenia nie zawnioskowała żadnego dowodu wskazującego na skuteczność i zasadność tego zaprzeczenia;

Ponadto powódka zarzuciła obrazę przepisu art. 232 k.p.c. poprzez nie dopuszczenie dowodu z opinii biegłego pomimo, że zaistniał ku temu ustawowy obowiązek po stronie Sądu skoro uznał, iż przedstawione przez powódkę

dowody na okoliczność wysokości dochodzonego roszczenia w tym uznanie roszczenia przez pozwaną w zakresie czynszu dzierżawnego są niewystarczające oraz obrazę przepisu art. 322 k.p.c. poprzez nie zastosowanie tego przepisu pomimo zaistnienia ustawowych przesłanek ku temu;

Wskazując na powyższe podstawy zaskarżenia powódka wniosła o zmianę wyroku Sądu I instancji i zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kwoty 49.200 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz zasądzenie kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Żądaniem ewentualnym wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W odpowiedzi na apelację (k. 228-231) pozwana wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od powódki na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy rozpoznając przedmiotową apelację uznał, że jest ona częściowo zasadna.

Przy prawidłowo dokonanych przez Sąd I instancji ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy dokonał częściowo odmiennej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego co miało wpływ na wynik niniejszego postępowania.

W ocenie Sądu Okręgowego, roszczenie powódki w zakresie żądania zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez pozwanego z rzeczy - pieca do azotowania plazmowego zostało wykazane tak co do zasady jak i wysokości. Nie można się zgodzić z Sądem Rejonowym, że w okolicznościach niniejszej sprawy do ustalenia wysokości należnego powódce wynagrodzenia z tytułu bezumownego korzystania ze spornego urządzenia niezbędny był dowód z opinii biegłego. W tym zakresie zarzut apelacji naruszenia przez Sąd I instancji art. 233 kpc przez dokonanie wadliwej oceny dowodów okazał się zasadny.

Materialnoprawną podstawą dochodzonych przez powódkę roszczeń o zapłatę są przepisy art. 224§ 2 kc w zw. z art. 225 kc statuujące tzw. roszczenia uzupełniające właściciela wobec posiadacza samoistnego o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy, o zwrot pożytków lub ich wartości oraz o naprawienie szkody z powodu zużycia, pogorszenia lub utraty rzeczy (tzw. roszczenia uzupełniające). Zakres ewentualnych roszczeń uzupełniających uzależniony jest od dobrej lub złej wiary posiadacza, a ich funkcją jest zapewnienie właścicielowi rzeczy pełnej ochrony jego interesów majątkowych w razie nieuprawnionego naruszenia prawa własności, polegającego na pozbawieniu władztwa nad rzeczą.

Odnośnie roszczenia o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy w orzecznictwie przyjmuje się, iż właściwym kryterium dla jego ustalenia powinna być kwota, jaką posiadacz w normalnym toku rzeczy musiałby zapłacić właścicielowi, gdyby jego posiadanie opierało się na prawie (por. wyr. SN z 23.5.1975 r., II CR 208/75). Inaczej mówiąc przedmiotowe wynagrodzenie jest odpowiednikiem tego, co uzyskałby właściciel, gdyby oddał rzecz w odpłatne korzystanie na podstawie ważnego stosunku prawnego. Skoro w sytuacji, gdyby posiadanie cudzej rzeczy było osadzone w stosunkach umownych, korzystający byłby zobowiązany do określonego świadczenia pieniężnego, to należy przyjąć, że wynagrodzenie takie winno swą wysokością odpowiadać dochodowi, jaki właściciel mógłby uzyskać na podstawie ważnego stosunku prawnego, na przykład umowy najmu czy dzierżawy. Czysz taki byłby ustalany wtedy co do zasady według cen panujących w danym okresie na danym terenie. (wyrok SA z dn. 10.02.2016 r. I ACa 1496/15) Wynagrodzenie należne właścicielowi obejmuje cały okres, przez który posiadacz korzystał z rzeczy, jest świadczeniem narastającym, wymagalnym od momentu nabycia posiadania w złej wierze lub od momentu dowiedzenia się przez posiadacza w dobrej wierze o wytoczeniu powództwa windykacyjnego.

W orzecznictwie silnie reprezentowany jest pogląd, zgodnie z którym o wysokości należnego właścicielowi wynagrodzenia z tytułu bezumownego korzystania z jego rzeczy decydują stawki rynkowe za korzystanie z rzeczy danego rodzaju, a także czas posiadania rzeczy przez adresata roszczenia (por. wyr. SN z 15.4.2004 r., IV CK 273/03, Legalis; wyr. SN z 6.10.2006 r., V CSK 192/06, Legalis i wyr. SN z 7.4.2000 r., IV CKN 5/00, Legalis, a także wyr. SA w Poznaniu z 4.4.2008 r., I ACa 147/08, niepubl.). Gdyby jednak okazało się, że nie można ustalić cen rynkowych

(np. z tytułu najmu rzeczy danego rodzaju), sąd powinien dążyć do ustalenia odpowiedniego wynagrodzenia, biorąc pod uwagę całokształt okoliczności towarzyszących korzystaniu przez samoistnego posiadacza z rzeczy należącej do właściciela (por. wyr. SN z 6.10.2006 r., V CSK 192/06, Legalis).

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy wskazać należy, że z przeprowadzonych w sprawie dowodów wynika, że po zakończeniu dzierżawy pieca z końcem kwietnia 2012 r., tj. w lipcu i sierpniu 2012 r. były prowadzone przez ojca powódki z udziałem pozwanego rozmowy mające na celu uzgodnienie warunków dalszej dzierżawy pieca. Wynikiem prowadzonych rozmów były przedłożone do akt sprawy dwa projekty umów dzierżawy z dnia 16.07.2012 r. i 27.08.2012 r. sporządzone i przygotowane przez pozwanego, w których zaproponował on kwotę 5.000 zł netto czynszu dzierżawnego miesięcznie. Projekt umowy z 16.07.2012 r. został podpisany przez zarząd pozwanej, co oznacza, że godziła się ona na dzierżawę urządzenia za czynsz w tej wysokości. Skoro wynagrodzenie w powyższej wysokości ustaliła strona obowiązana do zapłaty, nie można uznać, w świetle zasad doświadczenia życiowego i logiki, że dochodzone przez powódkę wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy jest wygórowane. Założyć trzeba bowiem, że pozwany przygotowując projekt przyszłej umowy dzierżawy dążył do zabezpieczenia swojej pozycji jako strony obowiązanej do zapłaty, zmierzając do ustalenia jego wysokości w stawce dla siebie najkorzystniejszej. W tym kontekście należy ocenić, że przedłożone przez powódkę projekty umów z dn. 16.07.2012 r. i 27.08.2012 r., jak też pisma przewodnie z 16.07.2012 r., 26.08.2012 r. (k. 48-53) i notatka ze spotkania z dn. 24.08.2012 r. były wystarczającymi i miarodajnymi dla Sądu dowodami dla ustalenia wysokości należnego powódce wynagrodzenia, zaś żądana przez nią wysokość wynagrodzenia za bezumowne korzystanie jest odpowiednia i przystaje do okoliczności sprawy.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala również przyjąć, że w okresie 1 maj 2012 - 31 sierpień 2012 r. pozwany był posiadaczem samoistnym w złej wierze przez cały okres posiadania rzeczy, albowiem nie dysponując żadnym tytułem prawnym do spornego urządzenia i mając tego pełną świadomość korzystał z rzeczy. Dobrą wiarę posiadacza wyłącza m.in. wiadomość o tym, że prawo własności mu nie przysługuje. Postępowanie dowodowe wykazało, że pomimo, iż w posiadanie pieca do azotowania plazmowego pozwany wszedł obejmując w dzierżawę całe przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o., na mocy umowy z dn. 31.05.2011 r. zawartej z Syndykiem masy upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej (k. 36), to jednak miał on pełną wiedzę, że dzierżawa przedsiębiorstwa nie obejmowała spornego urządzenia. Tej okoliczności niezbiecie dowodzą prowadzone w lipcu i sierpniu 2012 r. negocjacje z udziałem pozwanego w przedmiocie ustalenia zasad dalszej dzierżawy urządzenia oraz przywołane wyżej pisma pozwanego z dn. 16.07.2012 r. i 26.08.2012 r., jak też zeznania syndyka A. P.. Pozwany był świadom nie tylko tego, że korzystanie z pieca odbywało się wcześniej na podstawie oddzielnej umowy dzierżawy, ale również daty z jaką wygasła ta umowa, bowiem oba sporządzone przez niego projekty umów dzierżawy tego urządzenia zakładały, że umowy wejdą w życie z mocą wsteczną (§15 proj. umowy dzierżawy z dn. 16.07.2012 r. k. 52 oraz § 13 proj. umowy z 27.08.2012 r. k. 164)

Wobec powyższego, przyjmując za udowodniony okres bezumownego korzystania przez pozwanego z rzeczy od 1 maja 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r., przy zaakceptowaniu stawki czynszu dzierżawnego w kwocie 6.150 zł brutto

(5000 zł + VAT) za każdy miesiąc bezumownego korzystania, zasądzeniu na rzecz powódki podlegała kwota 24. 600 zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z pieca. Przyjęcie złej wiary po stronie posiadacza bezumownie korzystającego z rzeczy powoduje w myśl art. 224§ 2 kc w zw. z art. 225 kc, że dochodzenie przez powódkę roszczeń uzupełniających przewidzianych w tych przepisach nie jest uzależnione od uprzedniego wytoczenia powództwa o wydanie rzeczy, a roszczenia o zapłatę są wymagalne od początku bezumownego korzystania.

W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu I instancji, że żądanie powódki zapłaty z tytułu zwrotu pożytków pozostało nieudowodnione. Z żadnego dowodu przeprowadzonego w sprawie nie wynika, że pozwany uzyskiwał pożytki w objętym pozwem okresie w dochodzonej wysokości. Nawet jeśli negocjacjami z lipca i sierpnia 2012 r. była objęta także kwestia rozliczenia z pozwanym pożytków, to ostatecznie nie została ona uwzględniona w projektach umowy dzierżawy, które odnoszą się jedynie do czynszu. Natomiast odnosząc się do zarzutów pozwanego zawartych w odpowiedzi na apelację w których kwestionował on prawo własności powódki do spornego urządzenia, należy wskazać, że prawidłowo Sąd I instancji ustalił, że powódka A. K. posiadała legitymację czynną do

wytoczenia powództwa. Ustalenia faktyczne oraz ocenę prawną Sądu I instancji dokonaną co do praw właścicielskich strony powodowej Sąd Odwoławczy w pełni podziela. Za bezprzedmiotową, w świetle zebranych dowodów należy uznać argumentację pozwanego, że piec do azotowania plazmowego wchodził w skład wydzierżawionego przez nią przedsiębiorstwa za które płaciła czynsz. Tezie tej przeczą nie tylko zeznania Syndyka A. P. złożone przed Sądem I instancji, jak też treść pisma Syndyka z dnia 31 stycznia 2012 r. o wypowiedzeniu umowy dzierżawy pieca. Jak już wyżej wskazano, pozwany wiedział o fakcie wygaśnięcia umowy dzierżawy pieca dlatego prowadził negocjacje co do ustalenia warunków dzierżawy na dalszy okres. W tej sytuacji nie może być mowy o tym, że w ramach czynszu za dzierżawę przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. uiszczane było wynagrodzenia za korzystanie z urządzenia. Przy czym wskazać trzeba również, że przy dochodzeniu roszczeń uzupełniających z art. 224§ 2 kc w zw. z art. 225 kc nie jest decydujące czy posiadacz efektywnie korzystał z rzeczy, ani jak często korzystał i w jakich formach. Ważne jest, że znalazł się w sytuacji pozwalającej na korzystanie z rzeczy w taki sposób, w jaki mogą to czynić osoby, którym przysługuje do rzeczy określone prawo. (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 11.06.2015 r. I ACa 1817/14) Przedstawione dowody wykazują, że z chwilą wygaśnięcia umowy sporny piec nie został powódce wydany, pozwana Huta (...) SA posiadała sporne urządzenie i korzystała z niego aż do września 2012 r., kiedy przejęła go firma (...).

Z powyższych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386§1 kpc zmienił zaskarżony wyrok i stosownie do art. 224§ 2 kc w zw. z art. 225 kc zasądził na rzecz powódki od pozwanego kwotę 24. 600 zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z urządzenia. O odsetkach za opóźnienie od zasądzonej kwoty Sąd orzekł na podstawie art. 481 kc przyznając je od dnia 21.11.2014 r. do dnia zapłaty, przyjmując, że roszczenie powódki stało się wymagalne z chwilą doręczenia pozwanej nakazu zapłaty wraz z odpisem pozwu z załącznikami w dn. 6.11.2014 r. (k. 68) oraz upływu dwutygodniowego terminu do spełnienia świadczenia oznaczonego w nakazie zapłaty. Apelacja ponad zasądzoną kwotę 24. 600 zł podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 kpc jako niezasadna (pkt 1. I i II wyroku).

Wobec zmiany zaskarżonego wyroku, zmianie ulegało również rozstrzygnięcie o kosztach procesu, o których Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc, zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia. Z kwoty 49.200 zł dochodzonej pozwem została zasądzona na rzecz powódki kwota 24. 600 zł, co oznacza, że jej roszczenie zostało uwzględnione w 50%. Powódka powinna zatem ponieść połowę ogólnych kosztów procesu. Analogiczne rozstrzygnięcie Sąd zastosował w odniesieniu do kosztów postępowania apelacyjnego. Orzeczenie o kosztach znajduje podstawę w treści art. 98 § 1 i 3 kpc oraz art. 100 kpc.